

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

נאדל; מנסת; רופטוב; בוסטונו; כלכלה; יוחנן שינער; סיפ-
רות; אבא קובנר; מיישפט; שימואל תמיר; ציור; אביגדור
ארוכא; תיאטרון; גדעון זינגר ואורנה פורת; מדע; בנימין
מזר; רפואה; לודוויג מאיר; מוסיקה; בניצוח אריגד.
כשער הגיליון: צלילית פלווית הכותרת, רופקים את הי-
שחורים!"

גיליון, "העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדוק, פורסם כתבת-שער, ראשונה בסדרה, תחת הכותרת, "רופקים את השחורים". מטרת המערכת, בפירסום זה, היתה, לחשוף קשר של שיתוף האופף בעירי אחת, העתידה להכריע את גורל החברה הישראלית. לכתבה צורף שאלון-לקוראים, שחובר בי שיתוף פעולה עם מומחים למדעי החברה, במטרה לאתר את סיבותיו של הקיטוב החברתי. בשבוע שעבר, לפני 25 שנה, הוצג, "איש השנה" (היום כהן), ואילו השבוע לפני 25 שנה הוצגו שאר, "אנשי השנה" כשטחי החיים השונים. איש-מופת: סג"מ דב גינזבורג; מדיניות: מרדכי אורן; עיתונות: ברוך

העולם הזה

לפני 25 שנה

קשר של שיתוף האופף בעירי אחת העתידה להכריע את גורל החברה הישראלית. וחי חותכת בכשרם של שנים מתוך כל חמישה אזרחים ישראליים. הם רואים את עצמם כקרבנות הקיפוח. הפעלים והבידור. בליבם ההרגשה האיומה מכל:

"רופקים את השחורים!"

בחברה הגונה אין מזכירים בטיה. הציבור כולו מנסה להעלים עין ממה. אולם בינתיים נראה רעול השואה. העתידית בעורקי הנוף הלאומי. רק סכר שור כל אנשי-הרצון הטוב. יוכל לעמוד מול חוללים המתנשאים. המאיימים להחריב ארץ ומלוכה

830 "העולם הזה" 17.9.53 תאריך:

..כשפעולת האצ"ל הפכה מסוכנת ואורי צבי גרינברג פרש

לקרן הזווית של שירתו... * חיי המין של עזריאל קרליבך

העם מנגנון החושך מוסדות

שנה טובה
תשי"ד באה, כרעידת-אדמה שאיש (מל" בד קול ישראל) לא הרגיש בה, וברעידות-קיבה לכובות אזרחים, שלא חישבו נכונה את כמות המזון הדרושה להם לשלושה ימים של חג רצוף.

הדוד מחיפה ביקר את הסבא בירושלים, והסבתא מירושלים ביקרה אצל הדודנית בתל-אביב. במכוניות פרטיות ובטנדרים. ממשלת-ישראל תרמה את תרומתה ל-שימחת החג בצורה של הענקת שעה נור כפת לחיים. אותה הרויחה, בלי דיוויזים, עלי-ידי שינוי השעון. האזרחים קיבלו את השעה בברכה, וקיוו בליבם שהזות מחוגי השעון אחורה לא תסמל את השנה הבאה.

מחחרת
השם הישן
לפני 15 שנה הודעו שש מאות תושבי פלשתינה (א"י) היהודיים עקב הופעת ספר דק, שנישא את השם ירושלים מח"כ. הספר תיאר את הנעשה בתוך תוככי צמרת מפא"י. לפי תיאור זה היה השיל"טון המעשי מרוכז בידי שלושה אנשים — ברל כצנלסון, דוב הוז ודויד רמז — ואילו דויד בן-גוריון לא היה אלא דמאגוג חשוד במיפלתו. לפי הספר אף נכלא בן-גוריון פעם בחדרו, על שהפר את מרותו של ברל כצנלסון.

גיבור הספר היה איש מפא"י לשעבר, שהקדיש בגבורה את חייו להקצת חבריו לשעבר. לא היה צורך בדימיון רב כדי לדעת מי האיש: אורי צבי גרינברג, שר קובץ שיריו, ספר הקיסרוג והאמונה, הניח באותם הימים את היסודות הרחוביים ל-אירגון הצבאי הלאומי (אצ"ל).

מחבר הספר היה ד"ר י. ה. ייבין, ידיד נפשו של אורי צבי (שאף התארך שנים רבות בביתו). כשפעולת אצ"ל הפכה מסוכנת ואורי צבי גרינברג פרש לקרן הזווית של שירתו, ליווה אותו ד"ר ייבין, ונעלם מעיני הקהל הרחב.**

השבוע הופיע השם ייבין מחדש, לא רחוק מן המקום שם נעלם לאחרונה. לפני תריסר שנים, הפעם היה נושא השם בנו של בעל ירושלים מחכה, צעיר השלם בי בית תחת השפעתה הכפולה של אביו והי רוח הקדושה של אורי צבי. יחד עם צעיר שני, ראובן פרץ, הועמד זאב ייבין למשיב פט צבאי שני בצרפין. עוד לפני שהשרי פט אמר את המילה הראשונה, הודיע הדור: "מדריך המחחרת — לדין ***".

* ראה רשימה על "ירושלים מחכה" במדור, "נמר של נייר", עמ' 53-52.
** על פחדנותו של אורי צבי גרינברג פירסם באחרונה רשימה ידו לשעבר מהתנועה ה"בוטניסקאית", י"ד אברמסקי, בעיתון ה"סיפור פרוזה".

מחחרת, "צריפין" למחחרת גוש אמונים:

לפני כמחצית השנה, כאשר ניסו אנשי גוש אמונים להקים היאחזות במסווה של "תפירות ארכיאולוגיות" ליד תל-שילה העתיקה, היה זה הארכיאולוג זאב ייבין, שהציב עצמו בראש מ"שלת החופרים. מסתבר שדיעותיו של ייבין לא השתנו במשך 25 שנה. לפני 25 שנה בדיקו הוא הועמד לדין, כאחד ממדריכי הרוחניים של "מחחרת צריפין".

גוריון עצמו שלח להם מכתב מלא עצות בקשר לעבודתם.

השבוע נתברר כי התחשק למישהו לבי דוק אם אומנם מולא עצות בן-גוריון. למחחרת ראש-השנה מצאו השותפים כי הדלת למישרם, בשדרות רוטשילד 17, בתל-אביב, נפרצה. בפנים שרר תוהו ויר בוהו מושלם. כל הספרים והמיסמכים היו פזורים. הגנבים היו הגונים מאוד: שום דבר לא נלקח, אף לא סכום כסף שהיה במקום.

הפעם ביקשו המחפשים לשמור על שיי ווי המשקל. שלא כמו בפריצה למועדון מפ"ם, בהוציב ברנר (העולם הזה 829), הם פרצו גם למישרד מסחרי השוכן, לרוע מולה, באותו בניין, הפכוהו — מבלי לקר את דבר.

הפעם ביקשו המחפשים לשמור על שיי ווי המשקל. שלא כמו בפריצה למועדון מפ"ם, בהוציב ברנר (העולם הזה 829), הם פרצו גם למישרד מסחרי השוכן, לרוע מולה, באותו בניין, הפכוהו — מבלי לקר את דבר.

סכום גבוה בימים ההם, לאופרה שסבלה עד אז מצמצום חמור באולם מוגרבי.

התיאטרון חזר ארצה, שקוע במשכר המזר. דיירי-המישנה קיבל את פניו בלב ביות, והציע הארכת ההסכם. בעל-פה, כלאחר יד, נערכו הסכמים ודחיות. הדיור המשותף הפך, לפחות לדעת צד אחד, לנישואי-קבע, מתוך אהבה.

הארמנה העליונה. הריב המישפחתי הראשון חל ב-1950. האופרה, כאשה נאמנה, לא העלתה על דעתה לעזוב את הי בית, שהיה כה נוח. התערבותם של חברי רייהכנסת ושל ראש עיריית תל-אביב, לא הועילה כמלוא הנימה. הבימה דרשה, כי מיבטא רוסי וועם: "גירושני!" האופרה נענתה בצחוקה של הלנה היפה.

הבימה סירבה לכל פשרה. לאופרה לא היה מה להפסיד, אם לא את כל קיומה. אמר מאיר אבן-זוהר, מעובדי הוועדה-הפועל של ההסתדרות ואיש אמונה של אדיס דהי פיליפ, הדיקטטורית הבלתי-מוכתרת של

המוסד: "אילו היה לנו לאן ללכת, היינו עוזבים את בית הבימה באמצע ההצגה. אדרבא, יבוא מישהו לבדוק את התנאים, בהם אנו עובדים, ויראה שאנו רוצים לעזוב עוד יותר משרוצה בכך התיאטרון, אלא שבכל מחיר אין להשיג מקום כזה".

אורנה איננו תינוק. אבן-זוהר הכי חיש שהאופרה מסיפה לשלם רק 66 ל"י לערב לקופת התיאטרון. לפי חשבונו משי למת האופרה למעלה מ-200 ל"י עבור כל הצגה. הוא התלונן שאין לאופרה אפשרות לערוך תורות על הבמה. את כל סיני דורי הבמה, התפאורות והתאורה, וכן את הוראות הכניסה והיציאה לזמרים, הם יכיר לים להכין רק שעה לפני תחילת ההצגה. למעשה, כל הצגות הבכורה הן חזרות כלי-ליות.

הבימה טוענת, לעומת זאת, שאין לה שום דבר נגד התפתחותה ושיגשוגה של האופרה. כל זמן שאין הדבר נעשה על חשבונה שלה. לפי חשבונה, מפיסד הי תיאטרון אלפי לירות לחודש בגלל דיירה המוסיקלי.

בינתיים עורכים שני הצדדים את כל ההכנות לקרב האחרון ב-22 בספטמבר. שני הצדדים פירסמו מודעות על הצגה בו ביום, והחלו במכירת כרטיסים לשתי הי הצגות.

איש אינו יכול לדעת מה היה שלמה המלך עושה, אילו שרה האם האחת את טענותיה בסופרן קולורטורי, והשניה הי תה מציגה אותם במיבטא רוסי, לפי שיי טת סטניסלבסקי. בהיעדרו ייצטרך הצעיר בור למלא את מקומו.

אנשים

- משליחות בלתי-ברורה להודו חזר בשבוע שעבר מי שהיה צעירו החביב של דויד בן-גוריון, מנהל מישרד האוצר שהתפרסם, **אהוד אבריאה**. הוא נכנס ל-עבודה במשקן נאות מרדכי, כמברר תפרי חים. אולם לפני כן, קרו לו שתי תקלות חמורות: הוא נקע את ידו וכלב גדול נשך אותו במשק.
- חולה שכב אביו הישיש של נשיא המדינה, **צבי שמש**, כשבא לבקר בננו, הנשיא יצחק בן-צבי, ובעל בתו, נשיא האוניברסיטה העברית, פרופסור **בנימין מזר** ואמר: "שכב, פרודינטים שלי".
- כשקרא אחד מקוראי מעריב את מאמרו החוצץ של העורך ד"ר **עזריאל קרליבך**, נגד הסידרה מה אתה יודע על המין, שהתפרסמה בעולם הזה, חיך, והוי ציא מאלבומו את תמונתו של הד"ר קרליבך שצולמה בחוף-לארץ והמראה אותו כספוח משעשע.
- ראש עיריית באר-שבע, **דויד טויב**, נראה בשבוע שעבר ברחובות תל-אביב, כשהוא מהלך רגלי, או עומד בתור לאוטובוס, ככל האורה. נתברר, כי טוביהו ויתר לחלוטין על אחזקת מכונית ונהג, והעדיף לחסוך את כספי עירו לצרכים חשובים יותר.